

raad, som ogsaa mange danske har høstet gavn af. For han lod ikke sin æresdoktorgrad ved Københavns universitet og sit medlemskab af det danske Videnskabernes Selskab være blotte æresbevisninger; gentagne gange holdt han forelæsninger og øvelser ved vore universiteter og talte ofte og gerne i vore foreninger. Ogsaa vort tidsskrift har han beriget ved sine bidrag, dels ved *Merkantilismen som samfundsopfattelse* (9. r. I; holdt som foredrag ved det nordiske historikermøde i København og Sorø 1926) og dels ved en anmeldelse af *Dänische Wirtschaftsgeschichte* (10. r. III).

Aksel E. Christensen.

Den 6. februar d. å. kaldtes den berømte tyske historiker *Friedrich Meinecke* i den høje alder af godt 91 år bort til den »attræede evige hvile«. Hans fremragende historiske forfatterskab er gentagne gange omtalt her i tidsskriftet (således 10. r. IV, 69-85 og sidst 11. r. IV, 154 ff), og der skal kun kort mindes om nogle data i hans lange tilværelse og nogle hovedværker af hans forfatterskab. Født 30. okt. 1862 blev han i 25-års alderen ansat i preussisk arkivtjeneste, 1901 kaldet til professor i nyere historie i Strassbourg, hvorfra han 1906 gik til Freiburg im Breisgau for 1914 at opnå den ansete professor ved Berlins universitet. Her virkede han til sin afsked i 1928 og optog i øvrigt efter den 2. verdenskrig — over 80 år gammel — en lærervirksomhed ved »Berlins frie universitet«. Han var ved sin død æresrektor for dette. *Historische Zeitschrift* redigerede han fra 1892 indtil 1935, da nazismen tvang ham bort fra redaktionen. Et indblik i hans liv og virksomhed får man gennem de to små, kulturhistorisk fængslende erindringsbøger *Erlebtes 1862-1901* (1941) og *Strassbourg, Freiburg, Berlin 1901-1919* (1950). En slags fortsættelse heraf er det lille, efter 2. verdenskrig udkomne *Die deutsche Katastrophe. Betrachtungen und Erinnerungen* (1946.)

M.s hovedinteresser gjaldt det 19. århundredes tyske historie og idéhistorien. Jeg erindrer om hans tre velkendte hovedværker: det i mange oplag udkomne *Weltbürgertum und Nationalstaat* fra 1908, *Die Idee der Staatsräson* (1924) og *Die Entstehung des Historismus* (1936). Hans historiefilosofiske betragtninger fra senere år lærer man at kende i de små essaysamlinger *Vom geschichtlichen Sinn und vom Sinn der Geschichte* (1939) og *Aphorismen und Skizzen zur Geschichte* (1942).

M.s mange udenlandske æresbevisninger skal ikke omtales her, kun skal nævnes, at han i 1921 blev medlem af Det danske Viden-

skabernes Selskab. Ved sin død var han dets ældste udenlandske medlem. I efteråret 1924 holdt han ved Københavns universitet en række stærkt besøgte forelæsninger over samme emne som *Die Idee der Staatsräson*. Af danske historikere stod Aage Friis ham personligt nær og ydede ham og hans familie en meget påskønnet hjælp under den 2. verdenskrigs »hungerblokade«.

Læseren af M.s værker og den, der har haft den lykke at komme i personlig berøring med ham, vil i dyb taknemmelighed bevare et uudsletteligt indtryk af en rigt begavet, ædel forskerpersonlighed, hos hvem man næsten kunde finde svar på hvilket som helst historisk spørgsmål: En personlighed, der var sig den livet igennem fortsatte kamp med egne ufuldkommenheder bevidst, men også — jeg citerer en udtalelse af M. ved hans 70-årsdag — indstillet på at tvinge det levende øjeblikks Proteus til at yde sit højeste.

*Holger Hjelholt.*

Med værket *Danske Middelalderlige Regnskaber 1. Række 1. Bind. Hof og Centralstyre* (1. Halvbind 1944, 2. Halvbind 1953) har Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie indledet en ny værdifuld række af sine publikationer. Selskabet havde allerede i en halv snes år haft udgivelsen af de middelalderlige regnskaber under overvejelse, da man i 1941 overdrog arbejdet hermed til Georg Galster. Dog er de ældste kongelige regnskaber, Christopher af Bajerns kammermester Christopher Parsbergs, udgivne af William Christensen, som tidligere havde taget afskrift heraf; overhovedet har dr. Christensen med sin overordentlige sagkundskab lige til sin død været i høj grad virksom ved værkets udarbejdelse. Materialet til 1. række, omfattende hof og centralstyre, anses for så vidt muligt at være udtømt med det foreliggende bind, som altså ikke vil få nogen efterfølger — medmindre man kunde tænke sig at lade de øvrige regnskaber, f. eks. byfoged-, ekstraskatte-, toldregnskaber o. l. før 1536, udgøre et 2. bind? — 2. række er bestemt til udgivelse af de ældste lensregnskaber.

Allerede et blik på indholdsfortegnelsen for 1. halvbind, indeholdende kongens og dronningens regnskaber, vil give et indtryk af akternes fragmentariske karakter. En række regnskaber over middelalderens centraladministration er det danske rigsarkiv langt fra at kunne opvise, højst stumper og stykker af sådanne. Af egentlige hofholdnings- og omslagsregnskaber er ganske få be-